

Selv de mest pessimistiske forudsigelser er overhalet

KOMMENTAR
DAVID TRADS
JOURNALIST OG FORFATTER

Alt det, der kommer ud af Det Hvide Hus, er så langt ude, at man har lyst til at lukke øjne og ører og håbe, det går over.

Det er selvsagt ikke hver dag, at jeg får ret i mine analyser (!), men den februardag i 2016 i en enorm sportshal i New Hampshire, da en amerikansk tv-station spurgte mig om, hvad jeg mente, der ville ske, hvis Donald Trump, som jeg netop havde set for første gang, rent faktisk blev præsident, ramte jeg den lige i r....

»For at være helt ærlig, så kunne jeg ikke forestille mig noget værre, end at Donald Trump skulle blive valgt til præsident. Det ville være rædselsfuldt for USA, rædselsfuldt for hele verden, rædselsfuldt for Europa – for han her efter min mening en skør mand«.

Den eftermiddag havde jeg overværet Trump holde 75 rablende minutters enetale for tusinder af begejstrede tilhører. Jeg var rystet. Efter mødet måtte jeg erkende, at Trump var 'the real deal' – for trods direkte løgne, vulgær racisme og vilde, vilde holdninger, havde han virkelig, virkelig fat i vælgerne. Han var ikke for sjov. Tværtimod var der noget 'Winter Is Coming' over ham. Jeg købte hans bog 'Time To Get Tough - How To Make America Great Again' – og læste de 216 siders kombination af narcissisme på et hidtil uset niveau og politiske overskrifter, der alle handlede om, hvordan det fra nu af skulle være 'America First!'.

Den bog, kan jeg nu se, er reelt den manual, som han i dag følger som præsident. Den mand agter at ændre alt.

HJEMME I Danmark skrev jeg, at »Trump er klodens farligste mand«, og »hvis Trump vinder, vil Vesten kollapse«, som mange syntes var for langt ude. Slap nu af, lød rådet, for hvis han vinder, vil han blive tæmmet af systemet – og, lød det som et fast omkvæd, du skal tage Trump alvorligt, men ikke tage de ord, han siger, så bogstaveligt. Han mener det ikke. Det er bare noget, han siger for at vinde.

Well, well... i dag ved vi, at selv de mest pessimistiske forudsigelser er overhalet – for Trump er for fuld skrue i færd med at afvikle det Vesten, som har sikret os syv årtiers enestående succes, fred, velstand og velfærd. Al den snak om en transatlantiske akse mellem Europa og Nordamerika, som vi alle tog for givet, fortoner sig i tågerne. Se bare listen:

Under Trump har USA meldt sig ud af Paris-aftalen om global opvarmning og Iran-aftalen om atomnedrustning; standset forhandlinger om en frihandelszone mellem EU og USA; erklæret eller iværksat handelskrige med Kina, Canada, Mexico og Europa; meddelt at EU er skabt for at udnytte USA; meldt USA ud af FN's Menneskerettighedsråd; forladt et G7-topmøde i utide og afvist at skrive under på sluterklæringen; skældt Nato-allierede huden fuld og skabt usikkerhed om alliancen; og meget mere. Trumps favoritpolitiker i Europa er Nigel Farage, hovedmanden bag Brexit-kampagnen. Præsidenten har på tomandshånd foreslået Emmanuel Macron, den franske præsident, at Frankrig følger Storbritannien ud af EU. Han sviner Angela Merkel, den tyske kansler, til uafbrudt – senest ved Nato-topmødet, hvor han anklagede hende for at være i lommen på Rusland. Den frie verdens leder har omfavnet Kim Jong-un og snart også Vladimir Putin.

Alt det, der kommer ud af Det Hvide Hus, er så langt ude, at man har lyst til at lukke øjne og ører og håbe, det går over. Den tornerosedrom er de fleste dog vågnet af – om ikke før, så senest under den farce af et Nato-møde, vi netop har bevidnet. Trump er Vestens værste mareridt – og for at det ikke skal være løgn, er han kommet til, netop som Europa også rasler sammen.

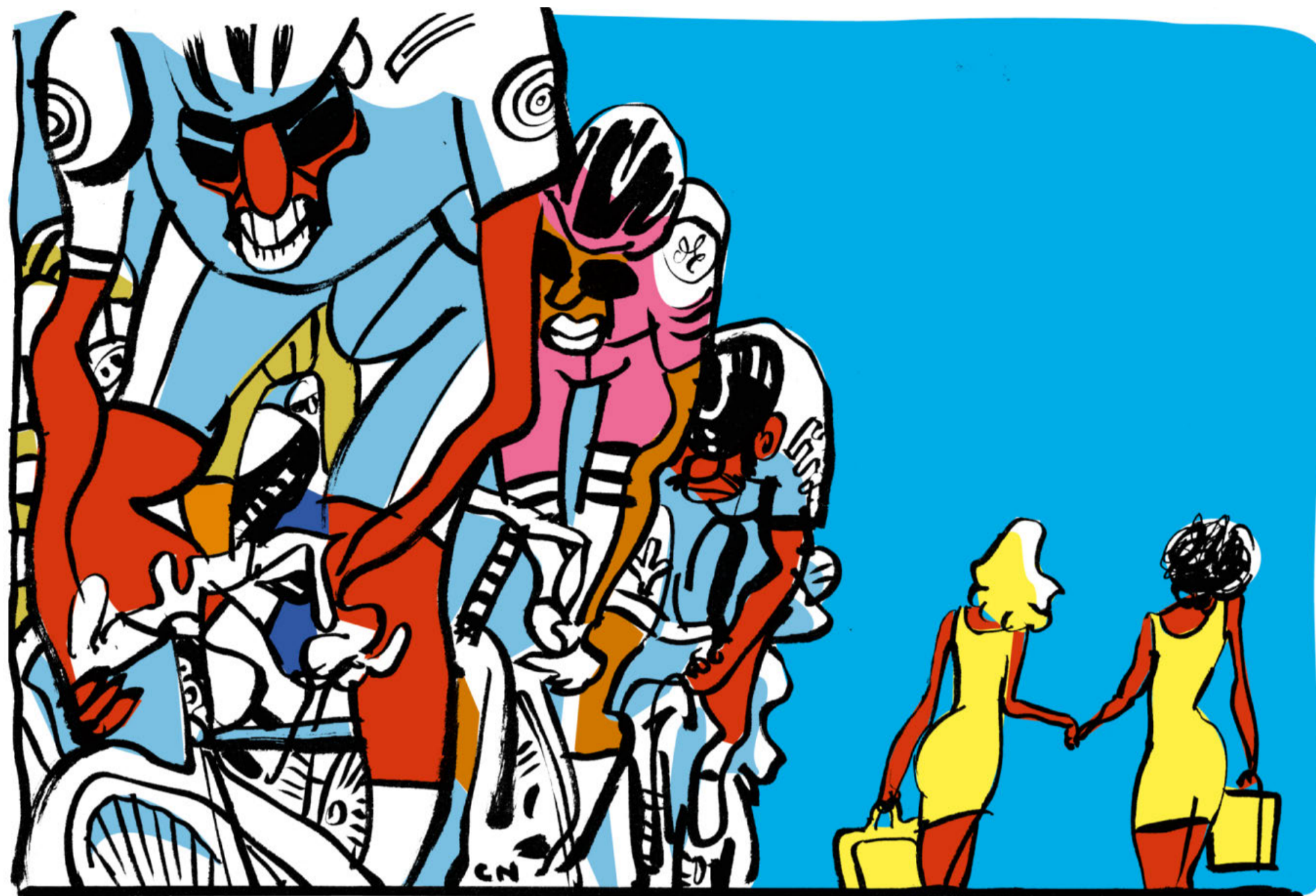
JEG HOLDER af Jens Stoltenberg, Nato's generalsekretær, og Donald Tusk, EU's præsident, som kæmper en brav kamp for at sikre et europæisk modsvar til Trumps USA. Men de har jo ikke en chance, når Natolandene ydmyger sig selv ved ikke at leve op til egne forpligtelser om at bruge mere på forsvar, eller når EU-landene er ude af stand til at komme med fælles svar på de største politiske udfordringer.

Trump er som den stærke løve på savannen, den store bulderbasse i skolegården og voksenmobber på arbejdspladsen, der søger efter det svageste led i kæden, og når han finder det, slår han til som et rovdyr.

I vores kamp for at opretholde Vesten er det på tide, at vi tager os sammen og erkender den vigtigste lære lige nu: Vi kan ikke længere være sikre på, at USA kommer og redder os, hvis vi kommer i knibe.

Om Trump? Han er kun lige begyndt.

Adieu

Tiden er løbet fra Tourens kyssepiger. Tegning: Claus Nørregaard.

Jeg blev sendt i eksil på biblioteket

SIGNATUR
TAREK OMAR

Bibliotekets styrke er dets langsomme, tunge og rolige væsen. Det er et af de sidste rum, hvor jeg er fri for at være forbruger.

I mit barndomshjem modtog min bror og jeg en kollektiv straf et par gange om året. Vi havde givet vores karakterbøger til vores far og stod nu ved siden af hinanden, mens han grundigt studerede de nye karakterer og sammenlignede med tidligere resultater.

Var han ikke tilfreds med vores indsats i skolen, blev vi bedt om at sætte os ud i bilen, og så kørte min far os derhen, hvor vi skulle modtage vores straf. Det var en køretur på under ti minutter.

Da vi ankom, steg jeg og min bror ud, og uden at slukke motoren rullede min

far vinduet ned og sagde til os, at han ville hente os ved lukketid. Vi traskede tvende hen til bygningen. Vi var ankommet til Børkop Bibliotek.

JEG OG MIN bror har tit moret os over min fars opfattelse af folkebiblioteket som både et fængsel og samtidig en magisk dannelsesinstitution, hvor alene det at være blandt bogreolerne ville gøre os klogere. Bøgerne, tænkte han, ville simpelthen smitte hans drenge med viden, og min far kunne derved tanke os op med lidt kulturel kapital. Han vidste selvfølgelig ikke, at vi undgik bøgerne og gik direkte hen til computerne. Der spillede vi, indtil det blev en andens tur, og vi måtte opgive pladsen. Hvad skulle vi nu lave?

En bibliotekar så mig vandre rundt og foreslog mig nogle letlæselige bøger, men det var først, da jeg senere faldt over hjørnet med historiebøgerne, at biblioteket for alvor blev spændende. Jeg elskede især at fordybe mig i bøger om Anden Verdenskrig.

I biblioteket føltes det næsten, som om jeg var i en tidsomme, hvor hastigheden var en anden: På den ene side fløj tiden af sted, når jeg befandt mig på bøgernes slagmark – på den anden side fik de lavmælte bibliotekarer og rummets stilhed tiden til næsten at gå i stå. Talte man for højt, stak en bibliotekar hovedet ud bag en reol og bad os om at skruede lidt ned.

“Du tror, at din smerte og hjertesorg er uden fortilfælde i verdenshistorien, men så læser du James Baldwin, forfatter

Da jeg begyndte at udforske reolerne med fiktion, åbnede skønlitteraturen ikke kun én dør ind til andre og nye verdener, men tusinder af døre, vinduer og små sprækker, hvor jeg kunne kigge ind i andre menneskers liv og tage del i deres rejser, oplevelser og kampe.

Som forfatteren Neil Gaiman en gang sagde i The Guardian, så er det sådan, at når du har besøgt de her andre fiktive verdener, så kan du aldrig være helt tilfreds med den verden, du lever i. Sådan havde jeg det også. Men den 'utilfredshed' er en god ting. For som forfatteren fortsatte, så kan »utilfredse mennesker forandre og forbedre deres verdener, efterlade dem bedre og anderledes«.

DER ER bestemt et dannelsespotentiale i fiktionen. Men vigtigere endnu tilbyder litteraturen en lindring. Når man læser Claudia Rankines ord, Hisham Matars eller Naguib Mahfouz romaner, og man støder på en særlig oplevelse eller tanke, som man har kæmpet med at begribe i årevis, forsøgt at skabe mening af og følt sig alene med, for så pludselig at se det beskrevet krystallklart, så føles det, som om en revne har åbnet sig et sted i mørket. Der er noget voldsomt solidarisk i erkendelsen, at man ikke står alene med angst, fortvivlelsen, sorgen, fremmedgørelsen, og den trøst gør det lidt lettere at fortsætte. James Baldwin formulerede

det langt bedre end mig: »Du tror, at din smerte og hjertesorg er uden fortilfælde i verdenshistorien, men så læser du«.

FAGBØGER kan gøre mig klogere, men skønlitteraturen kan gøre mig til et kloget menneske. Jeg endte med at studere historie på universitetet, og skønlitteraturen har altid fulgt mig. Meget af æren tilskrives jeg min far, der forviste os i eksil på det lokale bibliotek.

Biblioteket er stadig et af mine foretrukne steder at være. Både når jeg skal skrive, læse eller bare er med mine unger, der klæder sig ud, tegner og en gang imellem griber en bog. Efter en travl uge på avisen forskanser jeg mig ofte på biblioteket. I en tid med krav om ustandselig omstilling og et væld af sociale medier, der gylper et mylder af instinktive reaktioner ud over os døgnet rundt, er det derfor også blevet et åndehul.

Mit lokale bibliotek blev for et par år siden omdannet til et kultur- og borgerhus, og det generer ikke mig.

Men bibliotekets sande styrke er dets langsomme, tunge og rolige væsen, der hviler i sig selv og forstår, at den allerede har gullet i sin kernefunktion som hovedindgang til kulturens verdener.

Det var det, jeg faldt for ved mit barndomsbibliotek i Børkop, og det skal bibliotekerne stå ved.

tarek.omar@pol.dk

Messerschmidt er en uoplyst mørkemand

Morten Messerschmidt famler rundt i begreberne i sin duplik og viser, at han savner et skud oplysning.

POLITIK

ANDERS KLOSTERGAARD PETERSEN,
PROFESSOR I RELIGIONSVIDENSKAB

MORTEN MESSERSCHMIDT tager i Politiken (13.7.) til genmæle mod min belæring af ham (10.7.). Det slipper han ikke godt fra. Hans debatindlæg er ufrivilligt morsomt, men også tragisk. Måske afslører Messerschmidt blot sit sande væsen. Han ligner de fundamentalistiske imamer,

han ynder at skildre som sit fjendebillede. Det er ikke overraskende. De, der kæmper aller mest nidkært mod hinanden, udgør set fra Mars to alen ud af ét stykke. Men til sagen: Messerschmidt har fejllæst mit indlæg, hvis han tror, det drejer sig om forskellig opfattelse. Det gør det ikke. Det gælder viden og indsigt over for afgrundsdyb uvidenhed og lemfældig omgang med historien. Hverken mere eller mindre. Nu blæser Messerschmidt i ny trompet, idet, må jeg forstå, han renoncerer på sine første fejltagelser. Det forstår jeg godt. Han gør mig til eksponent for kulturrelativisme, medens han selv, hævder han, fastholder troens synspunkt. Jeg er den genopståede Brandes, som toner ateisme, hvor Messerschmidt trompetterer uforfalsket kristen forkyndelse tilbage til Harald Blåtand. Undskyld

“Med hans seneste argumentation, er det vanskeligt at se forskel på Messerschmidt og enhver anden fundamentalist

mig, men det er svært at diskutere med en, som ikke er i stand til at fastholde en sammenhængende tanke.

Messerschmidt talte først for den form for sekulariseret kristendom, som man primært finder i en nordvesteuropæisk evangelisk-luthersk tradition fra slutningen af det 19. århundrede og frem. Nu drejer han 180 grader rundt i religiøs der-vis-dans. Videnskab om religion er kulturrelativisme og ateisme; men hvem i alverden siger dog det? Jeg har aldrig givet udtryk for det synspunkt, ligesom ingen af mine aarhusianske kolleger bærer det til torvs. Jeg ved selvfølgelig både som videnskabsmand og i øvrigt som præst i den danske folkekirke (godt nok ulønnet, men alligevel) at skelne mellem videnskab og tro, universitet og kirke. Sondringen er grundlæggende i evangelisk-lu-

thersk kristendom, ligesom det er en fundamental videnskabsfilosofisk præmis, at man ikke blander de to sammen.

Skelnen mellem tro og viden vil man ikke være ved i fundamentalistiske religioner; men jeg var ikke klar over, at det er Messerschmidts kulor. Med hans seneste argumentation er det vanskeligt at se forskel på Messerschmidt og enhver anden fundamentalist.

Det ville være godt, hvis Messerschmidt tog et kursus i det af regeringen nylig foreslåede filosofikum, ligesom han utvivlsomt vil have godt af at frekventere en folkekirkepræst eller to. Jeg er sikker på, at et skud oplysning vil gavne enhver mørkemand. Kommer Messerschmidt først dertil, kan vi fint have en fornuftig og dannet samtale. Det skulle da bare lige mangle.